

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

Y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals, Cuba: Puerto-Rico, 16 rals, Estranger, 18 rals.

SALVADOR AZEMAR BALLÓ.

LO CRIM DEL CARRER DE MONCADA

de aquells crims que horripilan va cometre's dissapte al demati en lo carrer de Moncada, número 13, primer pis de aquesta ciutat.

Entre nou y déu del demati van sortir, com de costum, los cobradores de la sucursal del Banch d' Espanya, y entre ells l' honrat Salvador Azemar y Balló, a fer la ruta, per cobrar las lletres vensudas que 'ls havian sigut entregadas al efecte. A mitj dia 'l citat Azemar, no va tornar com devia. Aixó va sorprendre a la direcció del Banch, no perque sospites de l' honradés del seu dependent qu' era antiga y probada, sinó pèl temor de que no li hagués succehit alguna desgracia.

Van posarse 'ls seus companys en moviment, recorrent una per una todas las casas contra las quals portava lletras, y va saberse desseguida que al demati havia passat per duas, ahont havia cobrat dos mil pessetas; per una tercera, la de la Vda del Sr. Cunill, ahont al veure que li donavan metàlich, digué que hi passa-

ria més tart a recullirlo, a fi de no anar tant carregat; y finalment per una quarta casa, la dels Srs Sadó, Borrás, Nolla y Companyia, ahont li donaren en pago un taló de 17.240 pessetas contra la caixa Vilumara.

Desde allí devia haver anat al carrer de Moncada, número 13, pis primer, a fer efectiva una lletra, librada a Benicarló lo dia primer del corrent, de valor 750 pessetas, per un tal Nicolás Perez, a la ordre de D. Lluís Bordanave y a càrrech de D. Joaquim Roig, de qual cobro s' havia encarregat la sucursal del Banch d' Espanya a Barcelona, a instancias de la sucursal del mateix Banch a Tarragona.

En las demés casas que seguian a partir del carrer de Moncada número 13, no l' havian vist. Per lo tant lo cobrador Azemar devia trovarse dintre del pis de aquella casa, mort ó viu, ja que al trucar perque obrissen, ningú responia.

Posat en antecedents lo jutje de guardia, s' presentá al lloch de las sospitas, y no responen ningú als truchs de la porta, maná espanyarla. Demunt de dita porta hi havia una placa de porcelana, ab lo nom de *Joaquín Roig*. A dintre, en lo recibidor, dos mapas penjats a la paret y una perxa ab una cartera de criatura per anar a estudi: en lo restant del pis, ni un moble, ni una cadira, res enterament.

Recorreguda l' habitació, fou trobat lo cadáver del infornat Azemar, dintre de la cunya, tombat sobre la carbonera: tenia una ferida contusa als polsos y estava horriblement degollat, de modo que 'l cap sols se li aguantava per las vértebras: tenia las mans crespadas, tota la cara ensangrentada y al seu alrededor s' hi extenia un gros bassal de sanch.

Del sach que duya havian desaparecut tots los valors, y de la cartera tots los documents. Per lo tant lo robo havia de haver sigut lo móvil de aquest crim horrible, preparat de temps, per medi de una lletra, inventant noms supesats, llogant un pis per atreure al cobrador del Banch, que regularment dú sempre fondos, y colocalant una placa de porcelana a la porta y dos mapas al recibidor, per inspirarli més confiansa quan entrés a la habitació.

L' escena que vá succehir se presúm facilment. Mentres un criminal devia guiarlo perque entrés, un altre devia descarregarli per darrera un cop al cap, tal vegada ab un martell, deixantlo estaburnit. Pero per qué després van degollarlo? Es que si 'l pobre Azemar n' hagués sortit ab vida, tal vegada hauria pogut revelar lo nom de algun dels criminals? Veus aquí una presunció, que ó molt m' enganyo pot donar alguna llum al jussat.

Dels valors robats, lo taló de 17.240 pessetas contra la caixa Vilumara va presentarse al cobro y fou pagat poch avants de que s' tanqués lo despaig, a la una del mitj dia. Aixó proba 'l descaro dels criminals. En cambi 'l document contra la casa Cunill, no va presentarse, sens dupte perque fentse en aquella casa menos giro, 'ls criminals van tenir rezels de presentars'hi. Si ho haguessen fet, com que poch avants hi havia anat l' Azemar, en la forma que queda dita més amunt, allá haurian entrat en legitimas sospitas contra 'l que s' hagués presentat a verificar lo cobro.

O ¿será tal vegada que algun cómplice dels criminals venia seguint los passos del pobre cobrador, enterantse de ahont entrava y sortia, per obrar més de segur?

En la mateixa casa, carrer de Moncada, número 13, va anarhi més tart duas vegadas un cobrador de la caixa Vilumara ab una lletra girada també, com la del Banch, contra D. Joaquim Roig, y de la mateixa procedencia. Tal vegada, 'l primer cop que va anarhi, 'ls criminals estavan ocupats matant al desgraciat cobrador del Banch. Lo segon cop ja devian ser fora,

perque 'l forat del pany estava tapat ab un manyech de papiers ó de roba.

Desde 'l dia del crim s' han fet algunas presons, y sembla que recahen sobre determinadas personas, sospitas mes ó menos fundadas. Lo secret del sumari no 'ns permet ser més explicit; pero tenim la confiansa de que 'l crim será plenament descubert, si s' considera 'l gran número de preparatius que 'ls criminals van haver de realisar per durlo a cap, com es presentar la lletra a la sucursal de Tarragona, llogar lo pis, durhi 'ls mapas y la perxa, colocarhi la placa, y entrar y sortir mentres esperavan l' hora de fer la seva, exposantse a ser vistos per algun vehí, y últimament presentarse a cobrar lo taló robat a la caixa Vilumara.

La víctima, qual retrato doném en lo present número, en just tribut a la seva desgracia y may dementida honradés, era fill de la Junquera, tenia 51 anys y era casat y ab familia.

Als 28 anys d' edat va entrar de mossó cobrador en la casa dels Srs. Roger y Vidal desempnyant aquest càrrech per espay de 11 anys en la mateixa casa, ab tanta probitat com fortuna, fins al extrém de que may hagués tingut la desgracia de perdre ni un centim, lo qual succeheix de vegadas a molts cobradores.

De allí va passar a ocupar igual puesto a la caixa Vilumara, ahont hi estigué vuit anys, cumplint sempre com lo primer.

Per influencia dels Srs. Albanell y altres passá al Banch de Foment al formarse aquesta societat; y al dissoldres, al cap de dos anys, las simpatias que havia inspirat al Sr. Dalmases, caixer del Banch d' Espanya, li valgueren lo puesto de cobrador que venia desempnyant feya prop de dos anys, ab la mateixa escrupulositat y bona conducta que havia observat sempre a tot arréu.

Era un home de bè y un empleat honradíssim. L' actual director de la sucursal del Banch, D. Mariano Caci y Lopez, ab sa inteligencia y perspicacia ha secundat eficazment al jussat en los treballs de averiguació dels criminals. Ademés la mateixa societat per ell dirigida no contenta ab fer celebrar un digne enterro al dependent que ha mort cumplint lo seu deber, ha proposat concedir a la familia del difunt una pensió equivalent al sou que disfrutava, rasgo meritori, digne dels majors elogis.

Are sols falta que las autoritats tornin la calma a Barcelona, mostrantse activas en las averiguacions del crim é implacables quan arrivi l' hora de castigar als criminals.

LO DIT A LA LLAGA.

A idea de la coalició de tots los partits liberals per batre als conservadors, avuy es un fet: tots los partits a la una, desde 'ls sagastins als federals acceptan la conveniencia de presentarse units a las urnas y fer lo que s' puga per derrotar al govern en las

!Magnífich es l' espectacle!
Liberals, aquesta es l' hora

de remoure 'l gran obstacle...
Un bon cop de pit y forat!